

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ČETVRTI ODJEL

**PREDMET JAKOVLJEVIĆ I DRUGI protiv BOSNE I
HERCEGOVINE**

(Aplikacija br. 51227/16)

PRESUDA

STRASBOURG

23.07.2019. godine

Ova presuda je konačna ali su u njoj moguće uredničke izmjene.

U predmetu Jakovljević i drugi protiv Bosne i Hercegovine,
Evropski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasijedajući kao odbor u sastavu:

Iulia Antoanella Motoc, *predsjednica*,
Faris Vehabović,
Péter Paczolay, *sudije*,

i Andrea Tamietti, *zamjenik registrara Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 02.07.2019. godine,
donio je slijedeću presudu koja je usvojena navedenog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je povodom aplikacije (br. 51227/16) koju su protiv Bosne i Hercegovine Sudu podnijela trideset i dva državljanina Bosne i Hercegovine (podnositelji aplikacije) dana 17.08.2016. godine, u skladu sa članom 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda („Konvencija“). Osobni podaci podnositelja aplikacije navedeni su u dodatku uz ovu presudu.

2. Podnositelje aplikacije zastupala je gđa D. Madžo, advokat iz Jajca. Vladu Bosne i Hercegovine („vlada“) zastupla je njena zastupnica, gđa B. Skalonjić.

3. Dana 13.04.2018. godine vladi je dostavljena obavijest o aplikaciji.

4. Vlada se usprotivila razmatranju ove aplikacije od strane odbora. Nakon što je razmotrio taj prigovor vlade, Sud ga je odbio.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI SLUČAJA

5. Činjenice ovog predmeta koje su stranke prezentirale, mogu se sažeti na slijedeći način.

A. Postupak izvršenja

6. Podnositelji aplikacije radili su u preduzeću Borac-R d.o.o. Jajce (u daljem tekstu „Borac-R“), koje se bavilo proizvodnjom tekstila. Preduzeće je privatizirano 2005. godine i u isključivom je vlasništvu N.R.

7. Prema jedanaest presuda koje je donio Općinski sud u Jajcu (u daljem tekstu „Općinski sud“) dana 24.02.2009., 23.03.2009., i 29.09.2009. godine, preduzeću Borac-R je naređeno da podnositeljima aplikacije isplati različite

iznose na ime neisplaćenih naknada iz radnog odnosa, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom; također mu je naređeno da izvrši uplate doprinosa na ime MIO/PIO, te troškove postupka.

8. Prema jedanaest presuda koje je donio Kantonalni sud u Novom Travniku (u daljem tekstu „Kantonalni sud“) od 28.10.2009., 24.11. 2009., 2.12.2009., i 24.02.2010. godine, djelimično su usvojene žalbe podnosioca aplikacije u dijelu u kojem su se odnosile na isplatu doprinosa za zdravstveno osiguranje i troškove postupka.

9. Dana 04. i 08.02. te 23.03.2010. godine podnosioci aplikacije podnijeli su zahtjev za donošenje rješenja o izvršenju u njihovim predmetima.

10. Dana 12.05.2010. godine Općinski sud je donio rješenja o izvršenju za sve podnosiocje aplikacije.

11. Dana 17.05.2010. god Borac-R je podnio prigovor protiv rješenja o izvršenju.

12. Dana 31.05.2010. godine podnosioci aplikacije su podnijeli zahtjev Općinskom sudu za hitan popis i procjenu pokretne imovine preduzeća Borac-R, upozorivši sud na provalne krađe u prostorijama Borca-R.

13. Dana 02.06.2010. godine Općinski sud je donio odluku da se izvrši popis pokretne imovine Borca-R.

14. Presudom od 01.07.2010. godine Općinski sud je odbio prigovor protiv te odluke koji je podnio Borac-R. Dana 16.07.2010. godine Borac-R se žalio na tu presudu.

15. Dana 03.08.2010. godine podnosioci aplikacije podnijeli su zahtjev za ubrzanje izvršnog postupka.

16. Dana 06.09.2010. godine Općinski sud je naredio pljenidbeni popis pokretne imovine Borca-R, koji je proveden 24.09.2010. Najvrednija pokretna imovina sastojala se od raznih mašina za proizvodnju tekstilnih proizvoda. Istoga dana sudski izvršitelj je promijenio brave na prostorijama Borca-R, budući da je N.R., vlasnik Borca-R (vidi tačku 6. gore u tekstu), odbio da ih otvori.

17. Dana 08.12.2010. godine Kantonalni sud je usvojio žalbu Borca-R, poništio odluku Općinskog suda od 1.07.2010., i vratio predmet na ponovno razmatranje.

18. Dana 13.07.2011. godine Općinski sud je djelomično prihvatio prigovor Borca-R (vidi tačku 11. gore) u dijelu koji se odnosio na zakonsku kamatu na doprinose za zdravstveno osiguranje podnosioca aplikacije.

19. Dana 26.09.2011. godine sudski izvršitelj je podnio krivičnu prijavu Policijskoj upravi Jajce protiv nepoznatih počinitelja zbog oštećenja brojnih mašina i krađe različite pokretne imovine koja se nalazila u prostorijama Borca-R. On je naveo da su navodna krivična djela počinjena tokom prethodna četiri mjeseca i procijenio štetu na mašinama na iznos od 12.700

konvertibilnih maraka (BAM),¹ ali nije mogao procijeniti štetu na električnim instalacijama. Također je istakao da u prethodnih „osam do deset mjeseci“ prostorije Borca-R nisu imale nikakvo fizičko osiguranje „ili bilo kakav oblik zaštite“, budući da je izvršenik bio predmet sudskog postupka.

20. Dana 05.10.2011. godine sudski izvršitelj, uz policijsku pratnju, ponovno je izvršio pregled prostorija Borca-R i konstatovao da su ulazna vrata provaljena, ali nije zabilježio da je nešto ukradeno osim onih predmeta koji su već bili navedeni 26.09.2011. godine (vidi tačku 19. gore).

21. Dana 13.10.2011. godine održana je prva javna prodaja pokretne imovine Borca-R, ali je bila neuspješna.

22. Dana 17.10.2011. godine podnositelji aplikacije podnijeli su zahtjev za održavanje druge javne prodaje.

23. Dana 09.11.2011. godine sudski izvršitelj podnio je Policijskoj upravi Jajce krivičnu prijavu protiv nepoznatih počinitelja zbog štete na jednoj od mašina Borca-R i čupanja električnih kablova s jednog zida. On je procijenio štetu na 700 BAM. Ponovio je da ne postoji nikakav oblik zaštite prostorija Borca-R.

24. Dana 10.11.2011. godine sudski istražitelj je naredio zatvaranje svih ulaza u prostorije Borca-R kako bi se ubuduće spriječile provalne krađe.

25. Dana 15.12.2011. godine održana je druga javna prodaja pokretne imovine Borca-R; dio pokretne imovine prodan je za ukupan iznos od 19.425 BAM. Sudski istražitelj je nakon konsultacija sa sudijom potom okončao prodaju zbog remećenja od strane advokata Borca-R.

26. Dana 16.12.2011. godine i 02.04., 21.09., te 01. i 18.10.2012. godine podnositelji aplikacije su podnijeli Općinskom sudu prijedloge za nastavak druge javne prodaje, ali su kasnije također zatražili da se o tim prijedlozima hitno odluči s obzirom na provalne krađe izvršene nad imovinom Borca-R. Uz posljednji prijedlog podnositelji aplikacije su podnijeli i izvještaj Policijske uprave Jajce od 21.09.2012. godine o svim provalnim krađama počinjenim protiv imovine Borca-R do tada.

27. Dana 29.08.2012. godine sudski izvršitelj podnio je krivičnu prijavu Policijskoj upravi Jajce protiv nepoznatih počinitelja zbog oštećenja velikog broja mašina u periodu od 15.07.2012. do tog momenta. On je naveo da ne može procijeniti štetu dok se ne izvrši novi popis.

28. Dana 14.09.2012. godine Općinski sud je donio odluku kojom je naređen nastavak javne prodaje.

29. Dana 15.10.2012. godine održan je nastavak druge javne prodaje. Podnositelji aplikacije su kupili svu pokretnu imovinu koja je bila na ponudi

1. Konvertibilna marka koristi isti fiksni tečaj prema euru kao i njemačka marka: 1EUR = 1,95583 BAM.

za 20.000 BAM, ali bez deponovanja (u skladu sa članom 92. Zakona o izvršnom postupku iz 2003. godine)² iznosa prodajne cijene kod suda.

30. Dana 19.10.2012.godine Općinski sud je donio rješenje o dosudi za imovinu koju su kupili podnositelji aplikacije, te odredio da će se predaja u posjed te imovine izvršiti tokom vikenda, budući da je učestalost provalnih krađa u prostorijama Borac-R ukazivala na opasnost da bi ta imovina mogla biti oštećena ili ukradena.

31. Dana 11.03., 07.05. i 06.09.2013. godine podnositelji aplikacije podnijeli su prijedlog Općinskom sudu za nastavak postupka izvršenja vršenjem novog popisa, procjene i prodaje pokretne imovine koja još nije bila prodana; oni su također podsjetili sud na već izvršene provalne krađe.

32. Dana 29.05.2013. godine Općinski sud je donio rješenje kojim je utvrdio da je izvršeno djelimično namirenje zahtjeva podnositelja aplikacije iz imovine stečene na javnoj prodaji od 15.10.2012. godine (vidi tačku 28. gore) u jednakom iznosu od 625 KM za svakog podnositelja aplikacije.

33. Dana 24.09.2013. godine Općinski sud je odbio prijedlog podnositelja aplikacije za nastavak postupka izvršenja, zaključivši da su zahtjevi podnositelja već namireni rješenjem o djelimičnom namirenju od 29.05.2013. godine. Dana 01.10.2013. godine podnositelji aplikacije podnijeli su prigovor protiv tog rješenja.

34. Dana 07.10.2013. godine Općinski sud je donio rješenje kojim je naredio djelomično namirenje potraživanja S.L. (još jedan od tražilaca izvršenja protiv Borca-R) – u iznosu od 17.745 KM na osnovu prioriteta njegovog potraživanja – iz prihoda javne prodaje od 15.12.2011. godine (vidi tačku 25. gore).

35. Dana 10.12.2013. i 19.03.2014. godine podnositelji aplikacije ponovno su tražili od Općinskog suda hitno odlučivanje o njihovom prigovoru protiv njegovog rješenja od 24.09.2013. godine (vidi tačku 33. gore).

36. Dana 21.03.2014. godine Općinski sud je odbio prijedlog podnositelja aplikacije.

37. Dana 01.04.2014. godine podnositelji aplikacije su se žalili protiv tog rješenja.

38. Dana 03.09.2014. godine Kantonalni sud je usvojio žalbu podnositelja aplikacije, poništio rješenje Općinskog suda od 21.03.2014. godine (vidi tačku 36. gore), i vratio predmet na ponovno razmatranje. Sud je utvrdio da su potraživanja podnositelja aplikacije mnogo viša od iznosa koji im je dosuđen djelomičnim namirenjem (vidi tačku 32. gore).

39. Dana 04.12.2014. godine Općinski sud je poništio svoje prvo rješenje od 24.09.2013. godine (vidi tačku 33. gore), te dozvolio nastavak

2. *Zakon o izvršnom postupku*, objavljen u Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine br. 32/03, izmjene i dopune u istom službenom glasilu, br. 52/03, 33/06, 39/06, 39/09, 35/12, 46/16 i 36/17 (odlukom Ustavnog suda U 20/16 od 30.03.2017. godine jedna odredba tog zakona je proglašena neustavnom).

postupka izvršenja novim popisom, procjenom i prodajom pokretne imovine Borca-R. Sud je napomenuo da zna za provalne krađe počinjene protiv Borca-R, ali je ukazao da se on ne može smatrati odgovornim za njih. Sud je naveo da su podnositelji aplikacije bili pozvani da preuzmu u posjed pokretnu imovinu Borca-R na čuvanje (u skladu sa članom 122. Zakona o izvršnom postupku iz 2003. godine), uključujući i mašine, ali da su oni to odbili tvrdeći da nemaju gdje da je uskladište.

40. Dana 23.01.2015. godine Općinski sud je donio rješenje kojim je naredio sudskom izvršitelju da izvrši popis i procjenu, pljenidbu pokretne imovine Borca-R u roku od petnaest dana.

41. Dana 30.01.2015. godine sudski izvršitelj je pregledao prostorije Borca-R i utvrdio da je imovina koja je tamo zatečena u potpunosti devastirana i uništena, te da nije bilo vrijedne pokretne imovine koja bi mogla biti predmet izvršenja.

42. Dana 15.12.2015. godine Općinski sud je okončao postupak izvršenja nad pokretnom imovinom Borca-R, budući da podnositelji aplikacije nisu predložili da se postupak izvršenja nastavi u tom smislu.

43. U međuvremenu, dana 28.04.2015. godine, podnositelji aplikacije su predložili novi način izvršenja podnoseći prijedlog za pljenidbeni popis i prijenos potraživanja Borca-R, u iznosu od 8.872 KM sa zakonskom kamatom, protiv N.R. (kao vlasnika Borca-R). Taj iznos je predstavljao 50% iznosa koji su Borca-R i N.R. zajedno dugovali S.L. (vidi tačku 34. gore), koji je primio puni iznos ovog potraživanja samo od Borca-R u izvršnom postupku. Podnositelji aplikacije su smatrali da Borca-R, kao njihov dužnik, stoga ima zakonsko pravo na kompenzaciju od N.R.

44. Dana 30.06.2015. godine Općinski sud je odbio zahtjev podnositelja aplikacije. Sud je obrazložio da Borca-R ima pravo na obeštećenje u odnosu na N.R., ali da se ono može ostvariti samo u posebnom parničnom postupku, te samo ako Borca-R odluči da pokrene takav postupak; do okončanja tog postupka podnositelji aplikacije ne mogu zahtijevati prijenos takvog potraživanja protiv samog N.R.

45. Dana 14.07.2015. godine podnositelji aplikacije podnijeli su prigovor protiv tog rješenja.

46. Dana 22.09.2015. godine podnositelji aplikacije pokrenuli su tužbu protiv N.R., budući da sam Borca-R nije pokrenuo parnični postupak protiv N.R. (smatrali su da taj propust nanosi štetu njihovim interesima – vidi tačku 44. gore).

47. Dana 15.12.2015. godine Općinski sud je odbio prigovor podnositelja aplikacije od 14.07.2015. godine (vidi tačku 45. gore).

48. Dana 12.01.2016. godine podnositelji aplikacije su se žalili na to rješenje.

49. Dana 22.12.2016. godine Kantonalni sud je uvažio žalbu podnositelja aplikacije, poništio rješenje Općinskog suda od 15.12.2015. godine (vidi tačku 47. gore), i predmet vratio na ponovno razmatranje.

50. Dana 14.04.2017. godine podnositelji aplikacije podnijeli su prijedlog za hitno donošenje rješenja o izvršenju u njihovom predmetu.

51. Dana 26.12.2017. godine Općinski sud u Travniku odbio je tužbu podnositelja aplikacije (vidi tačku 46. gore). Kako izgleda, podnositelji aplikacije nisu se žalili na tu odluku.

52. Dana 10.01.2018. godine Općinski sud je dozvolio izvršenje koje su podnositelji aplikacije predložili zahtjevom od 28.04.2015. godine (vidi tačku 43. gore).

53. Borac-R and N.R. neutvrđenog dana podnijeli su odvojene žalbe protiv tog rješenja, tvrdeći da potraživanje koje su podnositelji aplikacije tražili ne postoji.

54. Dana 15.03.2018. godine Kantonalni sud je odbio te žalbe. Objasnio je da rješenjem donesenim u izvršnom postupku nije izvršen prijenos potraživanja Borca-R na podnositelje aplikacije, već im je dato pravo da to zatraže. Ukoliko N.R. ne pristane na taj zahtjev, podnositelji aplikacije bi morali pokrenuti poseban parnični postupak protiv njega.

55. Dana 02.07.2018. godine Općinski sud je obavijestio podnositelje aplikacije da N.R. nije podnio zahtjev koji je predmet izvršenja.

56. Prema informacijama koje su dostavili podnositelji aplikacije dana 31.10.2018. godine, izvršni postupak u njihovom predmetu okončan je 02.07.2018. godine (vidi tačku 55. gore).

B. Postupak pred Ustavnim sudom

57. Dana 28.05.2015. godine podnositelji aplikacije podnijeli su apelaciju Ustavnom sudu.

58. Dana 3.02.2016. godine Ustavni sud je odbio tu apelaciju. Ustavni sud je utvrdio da je izvršni postupak bio relativno složen, da je bio od velikog značaja za podnositelje aplikacije, te da oni ni na koji način nisu doprinijeli njegovoj dužini. Međutim, on je smatrao da sudovi nisu odugovlačili postupak, te da su postojale „objektivne okolnosti“ – odnosno provalna krađa imovine Borca-R – koje su doprinijele dužini postupka.

C. Krivični postupak

59. Dana 07.07.2014. godine Općinski sud je oglasio krivim D.B. za krivično djelo teške provalne krađe počinjeno protiv imovine Borca-R dana 06.12.2013. godine. Izrekao mu je zatvorsku kaznu u trajanju od pet mjeseci, uslovno na period od jedne godine.

60. Dana 24.04.2015. godine Općinski sud je oglasio krivim M.T., M.B. i T.B. za krivično djelo provalne krađe protiv imovine Borca-R počinjeno 29.09.2013. godine. Izrečena im je zatvorska kazna u trajanju od tri mjeseca uslovno na period od godinu dana.

61. Dana 28.09.2015. godine Općinski sud je oglasio krivim H.K. i M.T. za krivično djelo provalne krađe protiv imovine Borca-R počinjeno 17. i 24.02.2015. godine. Izrečena im je zatvorska kazna u trajanju od tri mjeseca uslovno na period od godinu dana. Dana 16.05.2016. godine Kantonalni sud je djelomično uvažio žalbu koju je podnijelo kantonalno tužilaštvo u vezi sa M.T., i osudio ga na pet mjeseci zatvora.

62. Dana 01.11.2016. godine Općinski sud je oglasio krivim M.B. i M.J. za krivično djelo provalne krađe protiv imovine Borca-R počinjeno 26.03.2015. godine. M.J. je izrečena zatvorska kazna u trajanju od tri mjeseca uslovno na period od godinu dana; M.B. je osuđen na tri mjeseca zatvora.

63. Dana 26.06.2014. godine Policijska uprava Jajce podnijela je kantonalnom tužilaštvu izvještaj o počinjenom krivičnom djelu protiv M.M., nakon što je protiv njega podnesena krivična prijava za provalnu krađu koja je navodno počinjena protiv imovine Borca-R dana 27.05.2014. godine. Kako izgleda, tim povodom nije pokrenut krivični postupak.

64. Dana 02.09.2015. godine Policijska uprava Jajce podnijela je kantonalnom tužilaštvu izvještaj o počinjenom krivičnom djelu protiv A.O. i H.K., nakon što je protiv njih podnesena krivična prijava za tešku provalnu krađu koja je navodno počinjena protiv imovine Borca-R dana 08.07.2015. godine. Kako izgleda, tim povodom nije pokrenut krivični postupak.

65. Prema dostavljenim informacijama vlade od 17.09.2018. godine, do toga datuma nisu bile identificirane osobe protiv kojih je sudski izvršitelj podnio krivične prijave zbog provalnih krađa počinjenih protiv imovine Borca-R u toku 2011. i 2012. godine (vidi tačke 19., 23. i 27. gore).

II. RELEVANTNO DOMAĆE PRAVO

66. Zakon o izvršnom postupku iz 2003. godine izričito propisuje da je izvršni postupak „hitan“ (član 5.). Novčana potraživanja (poput onih koja su istaknuta tokom predmetnog slučaja) izvršavaju se po hronološkom redosljedju (član 66.). Slično tome, ako povjerilac zatraži da se njegovo potraživanje izvrši iz pokretne ili nepokretne imovine dužnika, izdaje se nalog za pljenidbeni popis imovine o kojoj je riječ; u takvim slučajevima povjerilac sa najstarijim nalogom za pljenidbeni popis bit će prvi namiren (članovi 98., 124. i 134.). Ako je kupac imovine tražilac izvršenja, a nema drugih povjerilaca koji imaju hronološki prioritetna potraživanja, on ne mora položiti prodajnu cijenu na sudu do visine svog potraživanja (član 92.).

67. Član 122. propisuje da sudski izvršitelj popisane stvari mora ostaviti na čuvanje izvršeniku, ako sud, na prijedlog tražioca izvršenja, nije odredio da se one predaju na čuvanje tražiocu izvršenja ili trećoj osobi. U ovoj drugoj situaciji rizik od uništenja ili oštećenja stvari datih na čuvanje tražiocu izvršenja ili trećoj osobi snosi tražilac izvršenja, osim ako je

uništenje ili oštećenje posljedica više sile. Taj član dalje propisuje da će se gotov novac, vrijednosni papiri i dragocjenosti predati u sudski depozit, kao i druge stvari veće vrijednosti, ako su pogodne za takav način čuvanja.

68. Član 44. propisuje da je sudski izvršitelj ovlašten da udalji osobu koja ometa provođenje izvršenja, te da je policija dužna pružiti sudskom izvršitelju svu potrebnu pomoć. Po potrebi, sudski izvršitelj može naložiti i upotrebu sile prema osobi koja ometa izvršenje.

PROPISI

I. NAVODNA POVREDA ČLANA 6. stav 1. KONVENCIJE I ČLANA 1. PROTOKOLA br. 1

69. Podnositelji aplikacije podnijeli su dvije zasebne iako međusobno povezane pritužbe: oni tvrde (1) da se država treba smatrati odgovornom zbog neizvršenja presuda donesenih u njihovu korist, jer je propustila da zaštiti pokretnu imovinu Borca-R (u daljem tekstu „prva pritužba podnositelja aplikacije“); i (2) da čak i pod pretpostavkom da se država ne može okriviti za to, treba je smatrati odgovornom zbog kašnjenja i pretjerane dužine postupka izvršenja (u daljem tekstu, „druga pritužba podnositelja aplikacije“). Oni se pozivaju na član 6. stav 1. Konvencije i član 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 6. stav 1.

„Prilikom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ... svako ima pravo na ...sudjenje u razumnom roku....pred ...sudom....“

Član 1. Protokola br. 1

„Svaka fizička i pravna osoba ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen njegove imovine osim kada je to u javnom interesu i u skladu s uvjetima propisanim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnim kako bi regulirala korištenje imovine u skladu s općim interesom ili kako bi osigurala plaćanje poreza ili drugih doprinosa ili kazni.“

A. Dopuštenost

1. Prva pritužba podnositelja aplikacije

70. Vlada je iznijela niz prigovora. Sud smatra da nema potrebe da ih ispituje budući da je ova pritužba u svakom slučaju očigledno neosnovana iz slijedećih razloga.

71. Sud primjećuje da se u predmetu podnositelja aplikacije izvršni postupak vodio protiv privatnog poduzeća. U vezi s tim, on ponavlja da

odgovornost države za izvršenje presuda protiv privatne stranke ne ide dalje od učešća organa države, uključujući i domaće sudove, u postupku izvršenja (vidi *Fuklev protiv Ukrajine*, br. 71186/01, tačka 67., 7.06.2005.). Jedini zadatak Suda jeste da ispita da li su mjere koje su u predmetnom slučaju primijenili domaći organi bile adekvatne i dovoljne (vidi *Orel protiv Hrvatske* (odl.), br. 51506/13, tačka 70., 07.06.2013.).

72. Sud primjećuje da je izmiren samo mali dio potraživanja podnositelja aplikacije (vidi tačku 32. gore), te da na dan posljednjih informacija kojima Sud raspolaže (vidi tačku 56. gore), preostali dio duga još nije bio izmiren. Podnositelji aplikacije su naveli da, barem dijelom, njihov dug nije izmiren zbog krađe i propadanja pokretne imovine njihovog dužnika, Borca-R (vidi tačku 69. gore).

73. U vezi s tim Sud promjećuje da relevantni zakon propisuje mogućnost da se pokretna imovina čuva u sudskom depozitu, ako je pogodna za takav način čuvanja (vidi tačku 67. gore). Zbog prirode najvrijednije pokretne imovine Borca-R, koja se sastojala od brojnih mašina (vidi tačku 16. gore), jasno je da taj uvjet nije bio ispunjen, a podnositelji aplikacije nisu tvrdili suprotno. Dapače, i oni sami su također odbili da preuzmu takvu imovinu na čuvanje, tvrdeći da nemaju gdje da je uskladište (vidi tačku 39. gore). Ostaje pitanje da li su domaći organi poduzeli mjere koje bi se mogle smatrati adekvatnim i dovoljnim za zaštitu te imovine.

74. Sud primjećuje da su domaći organi poduzeli niz mjera kako bi zaštitili imovinu Borca-R za vrijeme izvršnog postupka. One su uključivale zamjenu brava na prostorijama Borca-R, kao i poduzimanje neophodnih popravki (vidi tačke 16. i 24. gore). Sudski izvršitelj je također podnosio krivične prijave policiji zbog svih provalnih krađa počinjenih protiv imovine Borca-R (vidi tačke 19., 23. i 27. gore). Iako te prijave nisu rezultirale krivičnim gonjenjem, nema osnova za vjerovanje da su razlog za to propusti u krivičnim istragama, a podnositelji aplikacije nisu pružili bilo kakve dokaze koji govore suprotno. Dapače, vlasti su krivično gonile i osudile niz osumnjičenih osoba u vezi sa navedenim incidentima provalnih krađa počinjenih protiv imovine Borca-R (vidi tačke 59.-62. gore).

75. S obzirom na navedena razmatranja, Sud ne može zaključiti da su mjere koje su vlasti poduzele kako bi zaštitile pokretnu imovinu Borca-R za vrijeme trajanja izvršnog postupka bile neadekvatne, odnosno nedovoljne.

76. Prema tome, prva pritužba podnositelja aplikacije je očigledno neosnovana i mora se odbaciti u skladu sa članom 35. stavovi 3.(a) i 4. Konvencije.

2. Druga pritužba podnositelja aplikacije

77. Sud primjećuje da druga pritužba podnositelja aplikacije nije očigledno neosnovana u smislu člana 35. stav 3.(a) Konvencije, niti je nedopuštena po bilo kojem drugom osnovu. Ona se, prema tome, mora proglasiti dopuštenom.

B. Meritum

1. Argumenti stranaka

78. Podnositelji aplikacije su ponovili svoju pritužbu (vidi tačku 69. gore).

79. Vlada je smatrala da je postupak izvršenja bio složen, te da nema elemenata koji ukazuju da su ga sudovi neopravdano odugovlačili. Vlada je je istaknula da su „objektivne okolnosti“ – odnosno provale i krađe imovine Borca-R – doprinijele dužini postupka.

2. Period koji je potrebno uzeti u obzir

80. Sud zapaža da je izvršni postupak započeo 12.05.2010. (vidi tačku 10. gore), a da je okončan 02.07.2018. godine (vidi tačku 56. gore).

81. Sud je uvjeren da je ukupni period koji je potrebno uzeti u obzir osam godina, jedan mjesec i dvadeset dana. Tolika dužina izvršnog postupka o kojemu je riječ mogla bi biti opravdana samo pod izuzetnim okolnostima.

3. Ocjena Suda

82. Sud ponavlja da se opravdanost dužine postupka mora cijeliti u svjetlu okolnosti predmeta i u odnosu na slijedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje podnositelja aplikacije i relevantnih organa vlasti, te šta je za podnositelja aplikacije bilo dovedeno u pitanje u tom sporu (vidi, među brojnim izvorima, *Frydlander protiv Francuske* [VV], br. 30979/96, tačka 43., ESLJP 2000-VII).

83. Sud primjećuje da je dana 03.02.2016. godine Ustavni sud BiH utvrdio da dužina izvršnog postupka nije bila nespojiva sa uvjetom „razumnog roka“ iz člana 6. stav 1. Konvencije (vidi tačku 58. gore). Sud se ne slaže s obrazloženjem Ustavnog suda iz slijedećih razloga.

84. U vrijeme donošenja odluke Ustavnog suda, izvršni postupak je već trajao skoro šest godina. Naročito, Općinskom sudu je trebalo jednu godinu i pet mjeseci da održi prvu javnu prodaju (vidi tačke 10. i 21. gore). Druga javna prodaja održana je uskoro nakon toga, ali je prerano okončana zbog ometanja od strane advokata Borca-R (vidi tačku 25. gore). Vlada nije pružila bilo kakve informacije da su domaći organi reagirali na bilo koji način na takvo ponašanje ili iskoristili mjere koje su im bile na raspolaganju kako bi disciplinirali učesnike u postupku i osigurali da se prodaja završi (vidi, *mutatis mutandis*, *Georgiy Nikolayevich Mikhaylov protiv Rusije*, br. 4543/04, tačka 68., 1.04.2010.). Prije nastavka druge prodaje došlo je do daljeg kašnjenja u trajanju od devet mjeseci (vidi tačku 28. gore). Sud ne može prihvatiti argument Ustavnog suda koji je vlada ponovila (vidi tačke 58. i 79. gore), da su ponavljane provalne krađe spriječile vlasti da ranije održe ročišta za javnu prodaju. Prošlo je više od jedne godine i deset

mjeseci dok nije naređen novi popis pokretne imovine Borca-R (vidi tačke 31.-40. gore).

85. Sud primjećuje da podnositelji aplikacije nisu pokazivali nemarnost u vođenju krivičnog postupka, već su često tražili ažurno postupanje sudova. Takve urgencije za ažurno postupanje u izvršnom postupku, čak i ako na njih nije odgovoreno, predstavljaju faktor koji ide aplikantima u prilog (vidi, *mutatis mutandis*, *Kalanoski protiv Bivše Jugoslavenske Republike Makedonije*, br. 31391/03, tačka 26., 17.12.2009.).

86. Sud ne smatra da je vođenje izvršnog postupka i njegovo sveukupno trajanje spojivo s domaćim zakonskim uvjetom o hitnosti izvršnog postupka (vidi tačku 66. gore). Dapače, zbog same njihove prirode, potrebno je ekspeditivno voditi takve postupke (vidi *Comingersoll S.A. protiv Portugala* [VV], br. 35382/97, tačka 23, ESLJP 2000-IV i *Mužević protiv Hrvatske*, br. 39299/02, tačka 84., 16.11.2006.), naročito s obzirom na predmet potraživanja podnositelja aplikacije – odnosno, neisplaćene plaće i uplate penzijskog i zdravstvenog osiguranja (vidi tačku 7. gore) koji su nesumnjivo bili od velike važnosti za podnositelje aplikacije i gdje je bila potrebna velika revnost u postupanju (vidi, *mutatis mutandis*, *Ruotolo protiv Italije*, 27.02.1992. tačka 17., Serija A br. 230-D, i *Obermeier protiv Austrije*, 28.06.1990., tačka 72., Serija A br. 179). Sud ponavlja da država ima obavezu da organizira sistem izvršenja presuda koji je učinkovit kako u zakonodavstvu tako i u praksi, te koji osigurava njihovo izvršenje bez neopravdanog kašnjenja (vid *Fuklev* citiran gore, tačka 84.).

87. Nakon što je ispitao sve materijale koji su mu dostavljeni, Sud smatra da je sveukupna dužina izvršnog postupka u ovom slučaju bila prekomjerna.

88. Prema tome, došlo je do povrede člana 6. stav 1. Konvencije.

89. S obzirom na navedeni zaključak i činjenicu da su pritužbe podnositelja aplikacije prema članu 1. Protokola br. 1 iste kao i one koje su već ispitane prema članu 6. stav 1. Konvencije, Sud ne smatra potrebnim da utvrdi da li je došlo i do povrede navedene odredbe (vidi, *mutatis mutandis*, *Di Pede protiv Italije*, 26.09.1996. godine, tačka 35., *Izveštaji o presudama i odlukama 1996-IV*).

II. NAVODNA POVREDA ČLANA 13. KONVENCIJE

90. Konačno, podnositelji aplikacije su se pozvali na član 13. Konvencije, ali nisu potkrijepili svoju pritužbu prema toj odredbi.

91. Prema tome, ova pritužba je očigledno neosnovana, te se mora odbaciti u skladu sa članom 35. tačke 3.(a) i 4. Konvencije.

III. PRIMJENA ČLANA 41. KONVENCIJE

92. Član 41. Konvencije propisuje:

„Ukoliko Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije ili njenih Protokola, te ukoliko zakonodavstvo visoke ugovorne strane o kojoj je riječ omogućuje samo djelomično obeštećenje, Sud će, po potrebi, odrediti pravičnu naknadu oštećenoj strani.“

A. Odšteta

93. Podnositelji aplikacije potražuju ukupan iznos od 96.625 eura (EUR) na ime materijalne štete, i po 3.000 eura za svakog od njih na ime nematerijalne štete.

94. Vlada je smatrala da su ovi iznosi prekomjerni.

95. Sud smatra da podnositelji aplikacije nisu pokazali postojanje uzročno-posljedične veze između utvrđenih povreda i materijalne štete koju navode; Sud stoga odbija ovaj zahtjev. S druge strane Sud prihvaća da su podnositelji aplikacije pretrpjeli određenu nematerijalnu štetu usljed povreda Konvencije utvrđenih u ovom slučaju, a koja se ne može dovoljno nadoknaditi samo utvrđenjem povrede. Vršeci svoju ocjenu na pravičnoj osnovi kako to nalaže član 41. Konvencije, Sud dodjeljuje podnositeljima aplikacije po 2.000 eura na ime nematerijalne štete.

B. Troškovi i izdaci

96. Podnositelji aplikacije također potražuju ukupan iznos od 1.060 eura za troškove i izdatke pred domaćim sudovima i pred Sudom.

97. Vlada nije osporila visinu ovog iznosa.

98. Prema praksi Suda, aplikant ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je pokazano da su oni stvarno nastali, da su bili neophodni u vezi sa utvrđenom povredom, te da je njihov iznos razuman. To znači da ih je aplikant morao platiti, ili da ih je obavezan platiti u skladu sa zakonskom ili ugovornom obavezom, te da su oni bili neizbježni kako bi se spriječila utvrđena povreda ili dobila naknada. Sud zahtijeva fakture i račune po stavkama koji sadrže dovoljno detalja kako bi omogućili Sudu da ustanovi u kojoj mjeri su zadovoljeni gore navedeni zahtjevi (vidi *Maktouf i Damjanović protiv Bosne i Hercegovine* [VV], br. 2312/08 i 34179/08, tačka 94., ESLJP 2013 (izvaci)). Podnositelji aplikacije nisu u potpunosti zadovoljili ove kriterije, ali se vlada nije protivila visini troškova i izdataka, tako da Sud smatra razumnim dodijeliti potraživani iznos svim podnositeljima aplikacije zajedno.

C. Zatezna kamata

99. Sud smatra primjerenim da zatezna kamata bude zasnovana na najnižoj kreditnoj stopi Evropske centralne banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ NAVEDENIH RAZLOGA, SUD JE JEDNOGLASNO,

1. *Izjavljuje* da je pritužba u odnosu na dužinu postupka dopuštena, a preostali dio aplikacije nedopušten;
2. *Utvrđuje* da je došlo do povrede člana 6. stav 1. Konvencije;
3. *Utvrđuje* da nije potrebno razmatrati da li je došlo do povrede člana 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju;
4. *Utvrđuje*,
 - (a) da odgovorna država u roku od tri mjeseca ima isplatiti sljedeće iznose pretvorene u valutu tužene države prema tečaju na dan izmirenja:
 - (i) 2.000 EUR (dvije hiljade eura) svakom od podnositelja aplikacije, plus svaki porez koji im se može zaračunati, na ime nematerijalne štete;
 - (ii) 1.060 EUR (hiljadu i šezdeset eura) podnositeljima aplikacije zajedno, plus svaki porez koji se može zaračunati podnositeljima aplikacije, na ime troškova i izdataka;
 - (b) da će se od isteka navedena tri mjeseca do izmirenja obračunavati obična kamata na navedene iznose u periodu naplaćanja po stopi jednakoj najnižoj kreditnoj stopi Evropske centralne banke uvećanoj za tri postotna boda;
5. *Odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja aplikacije za pravičnu naknadu.

Sačinjeno na engleskom jeziku, i dostavljeno u pisanom obliku dana 23.07.2019. godine, u skladu s pravilom 77. stavovi 2. i 3. Pravila Suda.

Andrea Tamietti
zamjenik registrara

Iulia Antoanella Motoc
predsjednica

DODATAK

Br.	Podnositelj aplikacije	Godina rođenja Prebivalište Državljanstvo
1.	Andelka JAKOVLJEVIĆ	1970 Jajce Bosne i Hercegovine
2.	Anđa BAKOVIĆ	1951 Jajce Bosne i Hercegovine
3.	Celija BARIŠIĆ	1954 Jajce Bosne i Hercegovine
4.	Faruk BEGOVIĆ	1976 Jajce Bosne i Hercegovine
5.	Senija BEGOVIĆ	1957 Jajce Bosne i Hercegovine
6.	Lutvija BEHARIĆ	1953 Jajce Bosne i Hercegovine
7.	Zijad BEHARIĆ	1951 Jajce Bosne i Hercegovine
8.	Mara BEŠLIJA	1947 Jajce Bosne i Hercegovine
9.	Senija ČANO	1951 Jajce Bosne i Hercegovine
10.	Marko ČAVAR	1954 Jajce Bosnia and Heregovina
11.	Amela ČELALIĆ	1978 Jajce Bosne i Hercegovine
12.	Nasima ČOSIĆ	1954 Jajce Bosne i Hercegovine

Br.	Podnositelj aplikacije	Godina rođenja Prebivalište Državljanstvo
13.	Sedina CRNKIĆ	1956 Jajce Bosne i Hercegovine
14.	Derviša GLUHIĆ	1956 Jajce Bosne i Hercegovine
15.	Manda HAJDER	1965 Jajce Bosne i Hercegovine
16.	Amela HALABA	1979 Jajce Bosne i Hercegovine
17.	Šemsa JAŠAREVIĆ	1956 Jajce Bosne i Hercegovine
18.	Ruža JELICA	1964 Jajce Bosne i Hercegovine
19.	Enisa JUSIĆ	1963 Jajce Bosne i Hercegovine
20.	Sabiha KARABAŠIĆ	1966 Jajce Bosne i Hercegovine
21.	Ana LADAN	1949 Jajce Bosne i Hercegovine
22.	Anđa LADAN	1952 Jajce Bosne i Hercegovine
23.	Svjetlana LADAN	1966 Jajce Bosne i Hercegovine
24.	Aida MAGLIĆ	1959 Jajce Bosne i Hercegovine
25.	Ajša MALKOČ	1949 Jajce

Br.	Podnositelj aplikacije	Godina rođenja Prebivalište Državljanstvo
		Bosne i Hercegovine
26.	Slavica MARJANOVIĆ	1973 Jajce Bosne i Hercegovine
27.	Azra NEŠUST	1958 Jajce Bosne i Hercegovine
28.	Đevahira ŠAHIĆ	1956 Jajce Bosne i Hercegovine
29.	Ana SAMARDŽIĆ	1963 Jajce Bosne i Hercegovine
30.	Halida TUTIĆ	1957 Jajce Bosne i Hercegovine
31.	Ljiljana VUJIČIĆ- PETROVIĆ	1951 Jajce Bosne i Hercegovine
32.	Nela ZJAJO	1968 Jajce Bosne i Hercegovine